

До 70-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ ВІКТОРА ПЕТРОВИЧА АНДРУЩЕНКА

*Тетяна Урись*¹

Віктор Петрович Андрущенко — доктор філософських наук, професор, ректор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, член-кореспондент Національної академії наук України, академік Національної академії педагогічних наук України, академік Академії наук Вищої школи України, перший віце-президент Співки ректорів державних університетів України, президент Асоціації ректорів педагогічних університетів України та Європи, віце-президент Оксфордського клубу ректорів Європи, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України в галузі освіти та в галузі науки і техніки, лауреат Міжнародної премії у сфері наукових досліджень «Ім'я в науці» Міжнародного Сократівського комітету (м. Оксфорд, Велика Британія), лауреат Першої премії АПН України та Премії імені Дмитра Чижевського НАН України, відомий науковець, філософ, педагог та організатор освіти й науки, почесний доктор 15 вітчизняних і зарубіжних університетів. Є ініціатором та співавтором Педагогічної Конституції Європи, прийнятий на другому засіданні Міжнародної асоціації ректорів педагогічних університетів Європи (Франкфурт-на-Майні, 2013).

Народився Віктор Петрович 1949 року в с. Совинка Конотопського району Сумської області в сім'ї вчителів. Закінчив Соснівську середню школу з золотою медаллю, продовжив навчання в Конотопському індустріальному технікумі, відслужив в армії, вступив до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на філософський факультет, який закінчив з відзнакою. Протягом 1970–1995 років у своїй рідній alma mater пройшов шлях від студента, аспіранта, викладача, старшого викладача до доцента й професора. Захистив кандидатську (1979), а потім і докторську (1991) дисертації, отримав вчене звання доцента (1986), а згодом і професора (1992). П'ять років обіймав посаду заступника міністра освіти України та першого заступника міністра освіти України (1995–1999), опісля — директора Інституту вищої освіти АПН України (1999–2006). Новим етапом у його житті стала діяльність у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, який він очолив у 2003 році. Університет за період керівництва Віктора Петровича став поважним і добре знаним закладом вищої освіти на просторах не тільки України, але й Європи та світу, декларуючи значимість професії педагога, вчителя як провідника і вихователя майбутньої еліти держави.

¹Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. pressa@npu.edu.ua

Віктор Андрущенко багато років очолював експертну раду Вищої атестаційної комісії України з філософії, політології та соціології. Під його керівництвом та за наукової консультації підготовлено і захищено 66 кандидатських і 53 докторських дисертацій. Він є членом редколегій журналів «Вища освіта в Україні», «Філософія освіти», «Директор школи, ліцею, гімназії», «Людина і політика», «Трибуна», «Гілея: історія, політологія, філософія», «Пам'ять століть», «Педагогіка та психологія. Науковий вісник АПН України», «Політичний менеджмент: політологія, соціологія, психологія, конфліктологія», «Рідна школа», «Соціальна психологія» та ін.

Наукові дослідження вченого концентруються навколо соціально-філософських проблем розвитку людини, філософії освіти, науки й культури, модернізації української освіти, стратегії розвитку вищої педагогічної освіти та підготовки вчителя в умовах глобалізації, становлення інформаційного суспільства, виховання студентської молоді та багато іншого.

Він фахівець у галузі філософії, політології, культурології, педагогіки вищої школи, автор понад 850 наукових праць, серед яких 75 індивідуальних і близько 40 колективних монографій, підручників, навчальних посібників для студентів закладів вищої освіти. Загальне визнання отримали книги «Історія соціальної філософії», «Роздуми про освіту», «Вступ до філософії. Великі філософи», «Організоване суспільство», «Сучасна соціальна філософія», «Культура. Ідеологія. Особистість» (у співав.), «Соціальна робота» (у співав.), «Світанок Європи: Проблема формування нового учителя для об'єднаної Європи XXI століття».

Як учений-філософ він обґрунтував модернову концепцію Людини, її підготовки до життя, навчання та виховання в умовах суспільних трансформацій. На особливу увагу заслуговує запропонована філософом концепція організованого суспільства — суспільства реабілітації гуманістичних цінностей, повернення до першооснов людського буття й культурного поступу, суспільства розумної взаємодії людей на основі їхньої творчої співпраці і внутрішньої, детермінованої обов'язком і совістю, поваги до закону, порядку і справедливості («Організоване суспільство»). Шлях до такого суспільства забезпечується, за логікою мислителя, через освіту, передусім педагогічну, яка потребує новітньої філософії. Власне, основи й принципи цієї філософії освіти загалом і педагогічної освіти зокрема розробляються В. Андрущенко у працях «Роздуми про освіту: філософія та методологія» (2004), «Світанок Європи: проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття» (2011), «Освітня політика» (2012, у співав.) та ін., крім того, її ідеї були покладені в основу «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті».

Центром цієї новітньої філософії, згідно з В. Андрущенко, є людина як самоцінність у всій повноті свого творчого ставлення до життя й такій же повноті можливостей для власної самореалізації. Вона «має базуватися на загальнолюдських цінностях у їх органічному поєднанні з національними пріоритетами і повинна розгортатись, як «благоговіння перед життям» (А. Швейцер), прагнення «вічного миру» (І. Кант), введення людства в царство вічного спокою й свободи — ноосферну фазу його цивілізаційного поступу (В. Вернадський, П. Тейяр де Шарден) [Андрущенко В.

Педагогічна освіта: історико-філософська рефлексія для майбутнього розвитку. *Філософія освіти*. 2007. № 1(6). С. 6].

Віктор Петрович нагороджений орденами князя Ярослава Мудрого V ступеня, «За заслуги» I, II і III ступенів, Почесною грамотою Верховної Ради України, нагрудними знаками «За наукові досягнення» та «Відмінник освіти України», почесними грамотами АПН України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Державного комітету у справах молоді та туризму, Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Товариства «Знання» України, орденами і медалями багатьох інших організацій.